

Føroyar Bretland

Sofus Poulsen, føroyskur umboðsmaður í Skotlandi:

Marknaavtala ruddar slóð fyri øktari samvinnu millum Føroyar og Bretland

Sofus Poulsen, føroyski umboðsmaðurin í Stórabretlandi í eitt mannaminni sær stórar møguleikar í nýggju avtaluni millum Føroyar og Bretland

JAN MÜLLER

Ein av teimum, sum fegnast um úrslitið av marknaavtaluni millum Føroyar og Bretland, er føroyski umboðsmaðurin í Aberdeen, Sofus Poulsen. Síðani annað heimskriggið hevur hann

umtíð og røkt føroysk áhugamál í Stórabretlandi og hevur sum so verið brúgva-byggjari millum Føroyar og Bretland á mest sum øllum hugsandi økjum.

Tað er tí greitt, at fyri Sofus er marknaemjan at meta sum, at ein týðningarmikil

hurð er latin upp millum londini bæði, og har tað nú av álvara hómost eitt viðkað samstarv.

Marknamálið hevur sum vera man eisini áhuga í Skotlandi, tí hetta skapar nýggjar møguleikar fyri stóra lújdnaðin har. Við marknaemjunum verður latið upp fyri einum stórum nýggjum oljuøki bæði á bretska og føroyska landgrunninum.

Í gjár tsaði BBC við Sofus Poulsen um marknið og framtíðar samvinnu millum londini. -Eg royndi at vísa á, hvussu órimulig upprunaligu bretska krøvini vóru, og at føroyingar sum heild vóru nøgdur við endaliga úrslitið, hóast onkrar atfinngarsamar roddir eisini vóru frammi.

Sofus Poulsen vísir á, at tað er so lætt at siga, at ein slík avtala kundi verið betri og vísir til bretska orðtakið: „It is better with one in the hand than two in the bush“. Tí er hann nøgdur við avtaluna. Hon ruddar nevniliga slóð fyri øktari samvinnu millum londini bæði.

Sofus, sum dárar væl at siga frá søgum og minnst aftur at farnar hendingar, ið kortini framvegis siga okkum nakað, vísir til eina ferðina hann, lögmaður og Árni Oafsson fyri fimtan árum síðani vóru á fundi í Bretlandi um fisk.

-Tá var tað, at ein betri spurdi meg, hvussu gekst

við oljuni og eg svaraði, at vit hugsaðu mest um fiskin, tí oljan kundi goymast. Hon fór ongan veg. Men eg segði við hann, at føroyingar hava eygini við bretska soleiðis at teir ikki fara at bora ov langt niður, so tað fer at renna úr føroysku keldunum og inn í tær bretska.

Sofus vísir á, at hetta var mest sagt í spólni. Í dag vita vit tó, at tað við nýggju tókniðroini ber til at bora einar 10 kilometrar til síðis, men Sofus trýr ikki, at bretska gera slíkt í hesum økinum, tí tað hevði verið at meta sum ágangur.

Sofus Poulsen er annars fegin um, at føroyskir fiskimenn ikki fara at missa nakað, nú avtala verður undirskrivað. Hann sær eisini nógv stórar møguleikar fyri samvinnu millum londini og síðar her mest til tað sannroynd, at Føroyar eru eitt oyggjaland eins og teir mongu oyggjarbolkarnir út fyri Skotland. Hesir oyggjarbolkarnir, Hebridurnar, Orkneyggjar og Hetland hava royndir á oljuøkinum, so tað er greitt, at her kundi verið nakað at lært av.

Annars heldur Sofus Poulsen, at føroyingar eru væl fyri at fara inn í eina oljuvinnu. -Vit hava fakkfólk á nógvum økjum, og dugnaskapurin er í floks sigur hann og vísir aftur til eina hending fyrr, sum hann heldur myndar hetta so væl. -Tá føroysk skip komu

inn í skotska havn og bóðu um at fáa sveisútgerð umborð varð spurt, hvi eitt fiskiskip hevði fyri neyðini at fáa slíka útgerð umborð. Tá svaraði eg, at teirra fiskibátar liggja og fiska í Norðsjónum og er nakað galið, so verður kallað eftir hjálpi um Wick Radio. Okkara skip, sum fiska á fjarleiðum sum Gronlandi, kunnu ikki biðja um hjálpi. Tey mugu klára tingini sjálvi. Tað er hesin andin, at man má vera sjálvbjargin, sum liggur í okkum føroyingum og sum eisini fer at siggjast aftur í okkara lutuðum í eina komandi oljuvinnu.

Varin men ikki bangin

Nú útlit eru fyri eini møgulegari oljuvinnu í Føroyum, so heldur Sofus Poulsen ikki, at føroyingar eiga at bera so stóran ótta fyri útviklinginum, eitt nú við at fólk úttanifrá koma til Føroya at byggja hesa vinnu upp.

-Vit hava sæð, hvussu tað hevur gingist í Hetland. Aðrenn oljan kom var okkara fiskivinnan langt framman fyri tað hetlendsku, men síðani oyggjarnar fingur oljuinntøktur hevur fiskivinnan ment seg nógv í Hetlandi. Í dag er hetlendska fiskiflotin ein av teimum mest framkomnu í heiminum.

Sofus heldur annars, at vit mugu gera alt fyri at vera kappingarførir við útlendsku vinnuna, soleiðis at

tingini verða gjørd í Føroyum og av føroyingum. -Hava vit havnir, sum kunnu bjóða seg fram og sum dugur er í, so verða hesar brúktar.

Eisini nevnr hann flogferðsluna sum nakað sera týðningarmikla fyri samvinnuna millum londini. Hetta er nakað, sum krevst fyri at fáa vinnu og handil at ganga.

Sofus heldur annars okkum vera betri fyrr enn teir í Hetlandi, tá talan er um at taka avgerðir. Tí meðan tað er í London, at avgerðirnar verða tiknar, sum fevna um Hetland, so verða avgerðirnar um víðurskifti í Føroyum tiknar í Føroyum og ikki í Keypmannahavn. Hetta metir hann sum eina stóra styrki.

Hóast marknatráttan hevur órógvad nakað, so heldur Sofus, at víðurskiftini millum londini hava verið góð, men fegnast um, at marknið nú er komið upp á pláss, og heldur hann tað er sera gott, at føroyingar og bretska kunnu liva sum góðir grannar, ikki minst nú føroyingar skulu til at royna seg í eina heilt nýggjari vinnu, oljuvinnu. -Hetta er eitt nýtt ævintýr fyri okkum, meðan bretska eru gamlir í gotuni í so máta.

Føroyski umboðsmaðurin í Aberdeen verður hjástaður, tá umboð fyri bretska og donsku sjómna koma til Føroya at undirskriva avtaluna um marknið.

Atli Dam, fyrrverandi lögmaður um marknaavtaluna:

Føroyska samanholdið bar ávøkst

-Eg haldi, at man hevur verið sera heppin við teimum samráðingarmónum, vit hava havt, sigur Atli Dam

JAN MÜLLER

Ein av teimum, sum í dag fegnast um, varð lögð síðst í 80-unum og fyrst í 90-unum, tykist at hava hildið. -Tað hevna er, at tað hevur verið so mikið gott samanhold millum føroyskar politikarar, at tað hevur borið

til at fasthalda hesa strategii og miðlinjarkrivið nógv leingi til, at bretska blivu moyrir, og vit fingur hetta upp á pláss.

Atli Dam heldur tað vera gott, at tað hevur borið til hjá føroysku embætismónum at arbeiða við hesum máli úttan at alt ov stóra upplýgging frá politikari síðu.

-Eg haldi, at man hevur verið sera heppin við teimum samráðingarmónum vit hava havt sigur Atli Dam og fer heilt aftur í tíðina, har vit í Dánjal Nolsøe, sála hava havt eina ekspertisu, sum annars altjóða serfóðing sita inni við. -Dánjal Nolsøe legði sera stóra orku í hetta málið líka frá fímti

árunum og fylgdi gongdini tey komandi 40-50 árin. Hann var væl vitandi um tað altjóða rákið og kundi ráðleggja eisini, hvar vit skuldu venda okkum at fáa tað neyðugu vitanina.

Atli Dam heldur eisini, at tilrættaleggingin frá føroyskari síðu við eldhugaðum og sera virnum mónum sum Árni Olafssyni og Halgir W. Poulsen hevur verið framúr. Seinni fingur vit nógv dugandi fólk inn í Ráðleggingarnevndina í undirgrundarmálum og í samráðingarnar. Hann heldur eisini, at tað var beint at styra leyst av Haag, og tað var Jan Mayen dómurin kanska eitt betri dømi um enn nakað annað.

Fyrrverandi lögmaður sær marknaavtaluna um ein part av einum útviklingi, sum byrjaði longu fyrst í 70-unum, har flestu flokkarnir vildu hava eina serføroyska skipan fyri undirgrundina, sum ikki líktist tí grønlendsku skipanini.

Nú vit skjótt kunnu hyggja í bakspeglid heldur Atli Dam, at hesi bæði málini: yvirtøka av undirgrundini og marknaetingin við Bretland eru helst tvey av teimum størstu málunum í føroyskari søgu. Hesi mál eru so nær tengd at hvørjum øðrum, sum nakað kann vera.

-Tí er tað so nøktandi fyri meg, at hetta er komið uppá pláss. Fyrst undirgrundina

og nú marknið.

Uppá fyrspurning hvørjar fyrimunir og vansar hann sær við hesi avtaluni sigur Atli Dam, at man kann altíð tosa um fyrimunir og vansar, men hann heldur, at vit eiga ikki at gloyma fyrimunirnar. Og her heldur hann eisini avtaluna um fiskimarknið verða góða.

Um framtíðar útlitið og gongdina sigur Atli Dam: -Énn hevur Ráðleggingarnevndin stírt beina kós, sum hevur verið, at alt hetta skal vera øllum tí føroyska samfelagnum, okkara eftirkomarum og framtíðini til fyrimuns. At tað er eitt felags tilfeingi, sum ikki skal nýtast sum so ofnari í Føroyum til spekulatiónsenda-

mál, men har man kann leggja eina kós, soleiðis at føroyskur búskapur fær allar fyrimunirnar av hesum úttan at tann keðiliga ávirkan sum vandi er fyri, tvs. tann avlagandi ávirkanin á okkara búskap og okkara livshátt, fær høvdið fyri seg.

Føroya einsamallar gera so lítið við hetta tilfeingið, so samarbeiðið við aðrar eitt nú bretska, verður neyðugt. So er spurningurinn, um vit duga at lóggeva so væl, at tað kemur øllum samfelagnum til gagns.